

Overweging zondag 7 augustus 2011: Psalmen IV

'De lofzang gaande houden' (Dank- en lofpsalmen)

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht

ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: Psalm 103, Psalm 118

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

Ik had afgelopen woensdag nog maar net de orde van deze dienst met al die lofliederen, doorgestuurd voor de Zondagsbrief, toen dat verschrikkelijke nieuws kwam van het ongeluk.

Ze mocht maar 16 jaar jong worden. Een nichtje van onze gemeenteleden Irene en diaken Ati, en kind van Marijke die een tijdlang bij onze gemeente hoorde en hier regelmatig bij haar zus is.

Er is verbijstering en ontzetting, er zijn gewoon geen woorden. Het dorp is geschokt, zoveel mensen reageren in medeleven. Op de plek van het onheil groei een zee van bloemen, kaarten en kaarsjes.

Als gezin zijn we ook van slag, de hele verder week. Haar zus helpt ons al een tijdje met huishoudelijk werk, en wat ben je er ondersteboven van als je ziet hoe ze lijdt aan het keiharde gegeven dat haar kleine zusje er niet meer is. Ineens, een klap. 'De aller-, allerslechtste droom, en je wordt maar niet wakker.' En de dag erna ontvingen wij nota bene twee geboortekaartjes. Ja, zo is het leven, maar wat een dooddoener is dat.

Ongetwijfeld zullen velen in ons midden, moeders en vaders, ook weer diep geraakt zijn. Je kind verliezen, je zoon of dochter overleven, het hoort niet. En al helemaal voor hen die ook een kind verloren door een ongeluk. De plotselinge breuk in het jonge leven, het stomme toeval, dat ene fatale moment.

Ik had het er moeilijk mee om deze dienst verder voor te bereiden. Om überhaupt woorden te kiezen als je met zo'n intens verdriet van een moeder wordt geconfronteerd, waar woorden even helemaal niet toereikend zijn. Laat staan dat ik wist hoe ik met dit thema, dit bovenschrift boven deze dienst, 'de lofzang gaande houden', nog maar iets zinnigs kon zeggen.

(Ik hoop dat jullie in deze dienst - zoals jullie dat nu al dagen doen - elkaar kunnen vasthouden. En dat je daar iets van kracht in vindt, een druppel op een gloeiende plaat, om dat onvoorstelbare verdriet samen te dragen. In de stilte, in een woord, in een gebaar.)

Het leek me zo aardig om de serie van diensten over de Psalmen te eindigen met vreugde, met dankzegging, zoals in de Psalmen die we net hebben gezongen en gelezen. Maar vandaag lijkt eerder iets als Psalm 130 van toepassing, 'Uit de diepten van ellende', of misschien nog wel sterker, de onbekende Psalm 88, waar de dichter in donkerste van zijn leven het uitroept: 'Waarom Heer, verstoot U mij?!'

Natuurlijk zoeken we troost, en dat vinden we af en toe ook. Hier in de kerk, in ons geloof, door de ander naast ons, in woorden uit de Bijbel. Maar, en wat degenen die echt een kind verloren, ook wel zullen herkennen, wat als je dit overkomt? Wat betekent dan dat geloof nog? Zijn al die woorden van Gods trouw en liefde dan juist geen kwelling? Gaan ze volledig aan je voorbij? Ik kan me dat voorstellen.

'En toch.'

'En toch.' Als kerk, als gelovigen, zijn we de gemeenschap van 'En toch.' En toch houdt God ons vast, en toch zal en kan dit het niet zijn.

Niet 'En toch' om maar je gelijk te halen, of om vast te houden tegen beter weten in. Maar omdat willen blijven hopen en verwachten dat er een ander perspectief is, een ander visioen. Dat er sterren in de nacht zijn. Dat het refrein, net zoals in Psalm 118, toch Gods eeuwige trouw is.

Gaandeweg de week werd ik door en langs alle vreugdewoorden van Gods liefde in deze Psalmen, die even helemaal nergens op leken te slaan, bepaalt bij de plek die met name Psalm 118, maar ook 116, heeft in de viering van Pasen.

Psalm 118, zonder twijfel één van de meest gezongen Psalmen, is de Psalm van het Paasfeest. Zowel voor de Joodse gelovigen in de tempel en synagogen, als voor Christenen in de kerken.

Het precieze midden van dit lied, vers 14 en 15, is een aanhaling van het Schelfzeelied dat de Israëlieten zongen nadat ze veilig door de zee heen waren getrokken en verlost werden van het slavenbestaan en de vijand Egypte. En dat Schelfzeelied is oer-liturgie, dat is Pasen zoals het is, helemaal in optima forma. Dat is: 'God redt, door de dood heen.'

In de kerken werd Psalm 118 de Psalm van hele Paasweek. Bij de intocht van Jezus in Jeruzalem op Palmzondag klinkt het 'Gezegend wie komt in de naam van de Heer'. Maar ook op de Paasmorgen zelf: 'Ik zal niet sterven, maar leven'. En de steen die afgekeurd was, is de hoeksteen geworden, 'het werk van de Heer'.

In wezen vieren wij iedere zondag weer even Pasen. Niet alleen een nieuwe week, maar redding, nieuwe schepping, 7+1, er is weer licht.

Daarom zijn we ook de gemeente waar steeds mag klinken 'En toch'. Echt niet omdat we dat zo goed geloven, zo vroom, of omdat we dat altijd zo ervaren. Maar omdat de kern van al die Psalmen, de kern van die hele Bijbel, steeds weer is: God gaat met ons mee, al is het door alle donker en dood heen.

Dat zijn geen zoete woorden. Dat is geen instant troost. Dat is geen goedkoop antwoord op zo'n ongeluk. Ik zou niet durven. Het is geloof, het is willen blijven hopen en verwachten, hoe moeilijk ook.

We vieren straks met elkaar de Maaltijd van onze Heer. Dat doen we geregeld, maar toch ook niet meer dan 6 of 7 keer per jaar. De eucharistie, letterlijk 'dankzegging', zoals onze katholieke broeders en zusters het noemen, wordt door hen wekelijks gevierd.

En Avondmaal of eucharistie vieren, los van de onzinnige discussie of het brood van bakker Maas nu wel of niet letterlijk het lichaam van Christus is, Avondmaal vieren is eigenlijk steeds weer in het klein Pasen vieren.

Wij protestanten zijn erg 'Woord'-gericht, maar gebeurt Pasen nu eigenlijk niet aan Tafel, hier voor onze neus? Wij zijn geen schriftreligie, geen geloof van het heilige boek, een papieren paus. Wij hebben een Jezus-geloof, een geloof dat God mens geworden is.

In Jezus is dat Paasverhaal, juist ook met dat oerlied van de Schelfzee, helemaal waar geworden. Uittocht, doortocht, bevrijding. Zelfs door het donkerste donker heen. En hoe donker het ook in ons eigen leven is, het refrein zal zijn 'Eeuwig duurt zijn trouw'.

En als je dat zelf niet over je lippen krijgt, om wat voor reden dan ook, dan is dat de taak van de kerk, de kern waar ze voor bestaat: De lofzang gaande houden; Gods trouw duurt in eeuwigheid.

Het voert te ver, en het is zelfs misbruik, om te zeggen dat Psalm 118 Jezus heeft voorspeld. Maar wat je wel kunt zeggen is dat dit prachtige lied zo vol van stijlfiguren die worden herhaald, Jezus heeft verwacht.

In Hem, die wij hier gedenken en levend houden met een stukje brood en een slokje wijn, wordt het Pasen. Jezus heeft deze Psalm als het ware helemaal na-gespeld, helemaal beleefd en door-leefd. Hij bracht ten uitvoer, met lijf en leden en tot het uiterste toe, dat God trouw is.

Het Avondmaal is dus geen overwinning, geen spiritueel hoogtepunt. Het is delen in de weg van dat leven en in de dood, die Jezus ook is gegaan. In alle gebrokenheid, juist in alle ellende en verdriet.

In het Avondmaal vieren we Pasen, steeds weer. Mijn eigen uittocht, mijn eigen redding. Mijn weg naar het land en de plek waar God zal zijn 'alles en in allen'. Kom maar.

Tot besluit een paar mooie woorden uit Gezang 283 uit ons liedboek:
'Gij gaat in 't donker voor ons uit - en niemand stuit uw grote gang
de eeuwen door, een wereld lang.

Al dwalen we ook ten dode af - tot over 't graf,
voorgoed zijt Gij ons met uw tederheid nabij.

Wij keren allen tot U weer, - beminde Heer en grote God.
Hoe liefelijk is dan ons lot.'

En toch. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.